o vienas panašus eksponatas saugomas dabartinės Baltarusijos teritorijoje.

Gedimino pr. sklype 24 archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir kultūros vertybės požymių turinčių objektų nerasta.

SURVEY RESEARCH AT THE GEDIMINO AVENUE 20, 22, 24

In July–December 2004 the LII MTS expedition performed archaeological tests and later the survey of the yards located at the Gedimino Str. 20, 22 and 24 (Vilnius). The survey aimed to identify thickness and chronology of the cultural layer and the previous building patterns at the planned construction site. The cultural layer of the second half of the 16th–20th century was established at the site. In the plot No. 20 a hoard of coins and banknotes of the year 1919 was found. In the plot No. 22 remains of a brick building cellar dating to the late 16th – the first half of the 17th century, shards of pottery and constructional ceramics and remains of a leather belt with a gilded silver buckle and mountings datable to the late 16th century were found.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI A. JAKŠTO IR KAŠTONŲ GATVIŲ SANKIRTOJE

Linas KVIZIKEVIČIUS, Saulius SARCEVIČIUS

2004 m. LII MTS ekspedicija vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus ir žvalgymus Vilniuje, sklype, esančiame Jakšto ir Kaštonų gatvių sankirtoje. Ši senamiesčio ir Lukiškių teritorijos dalis, esanti į V nuo Vilniaus g. bei į Š nuo Gedimino pr., archeologiškai nežvalgyta. Kiek didesnio dėmesio sulaukė tik dabartinės Lukiškių aikštės bei Šv. Jokūbo bažnyčios teritorijos. Lukiškių aikštės ŠV kampe fiksuotas 0,6 m storio kultūrinis sluoksnis. Apatinis 0,15–0,22 m storio pilkos smėlingos žemės horizontas datuojamas XVI a. Dabartinės Lukiškių aikštės PV kampe fiksuotas apie 2,3 m storio kultūrinis sluoksnis. 0,6–0,85 m storio apatinio pilkos smėlingos žemės horizonto chronologija neaiški, tačiau aukščiau esantis 0,4 m storio horizontas datuotas XVI–XVII a. Kitose aikštės vietose suardytuose sluoksniuose aptikta atsitiktinių XVI a. pabaigos – XVII a. radinių (K. Katalynas, Žvalgomųjų archeologinių tyrimų Vilniuje, Lukiškių aikštėje ataskaita. 1992, *LIIR*, f. 1, b. 1957). Šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčios šventoriuje aptiktas 2,3 m storio kultūrinis sluoksnis, suardytas laidojant žmonių palaikus. Aptikti radiniai datuojami XVII–XX a. (D. Luchtanienė, Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Vilniuje, Šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčios aplinkoje ataskaita. 1999, *LIIR*, f. 1, b. 3224; J. Racevičienė, 1971 m. prie buv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčios Vilniuje vykdytų archeologinių stebėjimų ataskaita. 1971, *Vilniaus apskrities archyvas*, f. 5, b. 523). Kaip rodo šie duomenys, šioje Lukiškių priemiesčio dalyje intensyvesnė urbanizacija prasidėjo tik XVI–XVII a. Tyrinėjamoje teritorijoje, sklypo R dalyje, tarybiniu laikotarpiu stovėjo po II Pasaulinio karo pastatytas paminklas Z. Angariečiui.

2004 m. planuojamos namo statybos vietoje ir aplinkoje, 997 m^2 dydžio teritorijoje ištirti 6 bendro 16 m^2 ploto šurfai, vėliau atlikti žvalgymai. Tyrinėjimų tikslas – išsiaiškinti kultūrinio sluoksnio storį ir chronologiją bei buvusį užstatymą. Perkasimų nesuardytose vietose buvo fiksuotas 0,5–1,2 m storio kultūrinis sluoksnis, kuris pagal aptiktus negausius

radinius datuojamas XVIII–XX a. Sklypo P dalyje aptikta keletas XVII a. radinių: barokinio laikotarpio plytų, spėjamo statinio liekanų, tačiau šio laikotarpio kultūrinis horizontas neišsiskyrė. Storiausias sluoksnis dirbtinai suformuotas centrinėje teritorijos dalyje, tvarkant aplinką šalia paminklo Z. Angariečiui vietos.

Žvalgymų metu nustatyta, kad vėlyvų perkasimų nepažeisti kultūriniai sluoksniai geriau išliko kasamos duobės PR dalyje. Š bei V dalis perkasta tarybiniais metais, tiesiant inžinerinių komunikacijų kolektorių. R bei ŠR dalyje kultūriniai sluoksniai apardyti XX a. stovėjusio 10x5 m dydžio pastato, nugriauto po karo. Vėliau šioje vietoje įrengtas paminklas Z. Angariečiui. Sklypo PR dalyje fiksuotas 1–1,45 m storio XVII–XX a. kultūrinis sluoksnis, kuris intensyviausiai formavosi XIX –XX a. Pastebėta, kad šalia Kaštonų gatvės reljefas natūraliai kilo R–V kryptimi. Čia atsidengė XVII a. medinio (?) statinio, kuris galėjo būti nugriautas XVIII a., liekanos. Atkasta šio statinio moliu rišta rūsio V siena, ŠV ir PV kampas. Likusi pastato dalis užėjo už tiriamo ploto ribų. Rūsio patalpos plotis P–Š kryptimi siekė 3,4 m. Taip pat pavyko išskirti XVII a. kelio, vedusio, matyt, link Šv. Jokūbo bažnyčios, liekanas. Jis fiksuotas 0,7–1,2 m gylyje. Minėtas pastatas stovėjo kaip tik šalia šio kelio. Žvalgymų metu jokių radinių neaptikta.

SURVEY RESEARCH AT THE CORNER OF THE A. JAKŠTO–KAŠTONŲ STREETS

In 2004 the LII MTS expedition performed archaeological tests and surveys in the historical Lukiškės Suburb of Vilnius at the planned building construction site and in its vicinity. Testing the territory of 997 m^2 6 test pits with the total area of 16 m^2 were excavated, later the survey was performed. The investigation aimed to identify thickness and chronology of the cultural layer and the previous building patterns. At undisturbed locations a 0.5–1.2 m thick cultural layer dating to the 18th–20th century was established. In the southern part of the site remains of the 17th century wooden building were discovered, and layers of the road known from cartographic materials were investigated.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI KALVARIJŲ G. SKLYPE 2

Linas KVIZIKEVIČIUS, Saulius SARCEVIČIUS

LII MTS ekspedicija atliko žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus Vilniaus senamiesčio Š dalyje, dešinėje Neries pusėje – istoriniame Šnipiškių priemiestyje. Sklypas išsidėstęs kairėje, Kalvarijų g. V pusėje, teritorijoje, iš R pusės apribotoje Kalvarijų gatve. Iš P pusės sklypas siejasi su XVIII a. pradžioje statytos Šv. Rapolo bažnyčios ir greta esančio vienuolyno ansambliu. Tarp jo ir sklypo yra pėsčiųjų takas, orientuotas V kryptimi ir vedantis į dabartinę centrinę universalinę parduotuvę bei „Lietuvos“ viešbutį. Praeityje šis kelias vedė į Ukmergę. Iš Š ir ŠR pusės sklypas ribojasi su namais 4, 6; iš V pusės – su automobilių stovėjimo aikštele. Sklypas yra netaisyklingos formos – į ilgį nusidriekęs P–Š kryptimi. Žemės paviršius nedidelėje kiemo dalyje užžėlęs menka žole, o didesnėje dalyje padengtas asfaltu ir šaligatvio plytelėmis.

Tyrinėjimai buvo atliekami sklypo kieme ir namo 2 patalpose. Siekta išsiaiškinti kultūrinio sluoksnio storį ir chronologiją bei buvusį užstatymą. Iki šiol sklypas archeologiškai ir istoriškai tyrinėtas nebuvo. Arčiausiai žvalgyta